

freds (Kampmann); det er den første Wei, man er kommen ind paa, og jeg troer det er den Wei, man maa komme tilbage til. Man maa efter denne Tanke lade de nuværende Fæstecontracter bestaae og løbe af, men man maa ophæve selve Forholdet saaledes, at der ikke kan indgaaes flere af disse Contracter, og, idet man gjør det, sørge for Fæstebefolkningen, og ikke tillægge Godseierne Mere end billigt. Det Lovgivningsmagten paatager sig Ansvar for at opgjøre, hvad der i Fæstegaardenes virkelige Capitalværdi ikke er Godseierens, fastsætter den en Bestemmelse for, hvor Meget der, naar en Gaard bliver fæstledig, skal tillægges den bortdøde Fæsters Efterladte, enten de saa overtage Gaarden eller ikke. Man kan ordne dette paa forskjellig Maade; man kan strax gaae til Auction ved enhver Gaard, saaledes, at de, der indenfor en vis og fast Begrænsning erklæres for berettigede, kunne lade sig tilslaae Gaarden, imod at saa og saa stor en Deel af Kjøbesummen estergives, og man kan bestemme, at Arvingerne først, inden det kommer til Auction, skulle gjøre Godseieren Bud paa Gaarden som Eiendom, og at den Andeel, de faae, selv om det kommer til Auction, dog bestemmes efter dette Bud, for saaledes at tvinge dem til at gjøre rimelige Bud. Man kan vælge imellem disse forskjellige Veie; men jeg troer, at denne Hovedretning er den ene rigtige, og jeg tvivler ikke paa, at, naar man slaar ind paa denne, saa vil den ingenlunde virkelig udskyde de enkelte Fæstecontracters Ophævelse til den Tid, da Fæstegaardene blive ledige. Naar de nuværende Fæstere faae den antydede Sikkerhed for deres Efterladte, og naar Godseierne vide, at ved Fæstledighed skulle de afgive saa Meget af Gaardens Salgsværdi, saa vil der deri ligge en Impuls til en Frivillighed, der tager Hensyn til, hvad der i Fremtiden er givet som bestemt Regel for Afgjørelsen; det ligger i begge Parter's Interesse at forebygge Tilfældighedens Indflydelse ved mindelig at ordne Forholdene, og saaledes ville ogsaa de nærværende Fæstecontracter, ved gjensidig Overenskomst, ikke blot efter Bøndernes Requisition, vige for Selveiendom. Med denne Fremgangsmaade forbinder sig en anden For-

del, nemlig Forsaavidt nemlig ikke Godseierne og Bønderne forekomme Lovens Afgjørelse ved frivillig Overenskomst; vil den tvungne Afgjørelse ikke underkastes et enkelt Dieblits Coniunctur, men udbrede sig over en lang Række Aar; hvert Aar ville der komme saa mange Tilfælde til Afgjørelse, som Fæstledigheden medfører; saaledes vil Afgjørelsen være underkastet en Række afværende Coniuncturer, der ville udjævne hinanden. Det er efter den her udviklede Betragtning, som jeg ikke mere skal forsøge at forsvare imod Andre, men som jeg blot har villet fremsætte for at forklare min hele Opposition, at jeg vil stemme imod § 9 og stemme imod denne Lov, medens jeg derimod vil gaae ind paa en Fæsteafsløsningslov i den Retning, som jeg antydede, og som, vel at mærke, er den første, der er bleven antydet her i Landet.

Ottefen: Det Forslag, som jeg tilligemed et andet Medlem af Udvalget har stillet, er foranlediget derved, at disse Taxationer anseer jeg for Noget, som man kan sige at være det svageste Punkt i hele denne Lov, og jeg maa derfor i den Henseende slutte mig til hvad den sidste ærede Tale har udtalt. Vi ere komne til den Overbeviisning, at man ikke skal lade disse Taxationer være mere vilkaarlige, end det behøves; der maa jo nødvendigvis være Taxationer, naar vi ville have Loven saaledes anvendt, som dens Formaal er, nemlig at faae det afløst saasnart som muligt, men naar dog disse Taxationer ere bundne til en vis Værdi, som de have at give Afkald paa, efter at den virkelige Værdi er funden, saa have de ikke saameget at vælge imellem, og det vil derfor ikke være forbunden med saa stor Vilkaarlighed. Begge de to andre Forslag ere jo meget mere lagt i Taxationsmændenes Haand; naar der nemlig tales om Placaten af 7de Juni 1806, saa kan det ikke være Andet end den Mening, at der dog maa Noget afdrages, at der maa ligge Noget i denne Fæstetvang, man kan dog ikke efter den Udtalelse, som er fæet af Udvalget, andet end give en Indrømmelse af, at der er Forskiel imellem den stærkere og den svagere Fæstetvang, og altsaa maa der aflaaes Noget efter Placaten af 7de Juni 1806, men hvad dette Noget er, er vist ikke meget nemt for Taxationsmændene at bestemme, og derfor have